

Kardināls Jānis Pujats

Romas pāvesta Jāņa Pāvila II vēsts 28. janvārī pāršalca visu pasauli – jau pirms trim gadiem viņš aizklāti par kardinālu iecēlis Rīgas arhibīskapu Jāni Pujatu un Ļvovas arhibīskapu Marianu Javorski.

Pujats pagodinošo jaunumu pats uzzināja tikai divas dienas pirms pāvesta publiskā paziņojuma. Par kardinālu augstāka pakāpe katoļu garīdzniekiem ir tikai pāvests. Pujats saka – ziņa bijusi pārsteidzoša. «Sākumā bija šoks. Domāju – varbūt jāatsakās?» Tomēr uzņēmies dāvāto godu, sak, ja jau Dievs to vēlējis... 21. februārī Vatikānā notiks Jāņa Pujata oficiāla uzņemšana kardinālu kārtā.

Pujats gan paliek pie sava – vislabāk viņam patīkot strādāt ar cilvēkiem, būt par priesteri, iet pie baznīcēniem. Viņa garīdznieka karjera augšup kāpa jau padomju gados. Tolaik priesterim, vēlāk – arī Rīgas metropolijas kūrijas ģenerālvikāram, kas arī ikdienā pa ielu gājis melnajos svārkos, gājuši klāt cilvēki, lamājuši... Nu viņš ir vīrs, kas vēlēs pāvestu, arī pats var tikt ievēlēts šajā godā. «Par to gan nerunāsim, turpināšu pildīt arhibīskapa pienākumus Latvijā,» atbrauc Pujats. Kas mainīsies? Biežāk nāksies braukt uz Vatikānu.

VIZĪTKARTE

Jānis Pujats

- * Dzimis 1930. gada 14. novembrī Rēzeknes rajonā
- * Pēc vidusskolas beigšanas mācījies katoļu garīgajā seminārā Rīgā, ieguvis augstāko izglītību
- * 1951. gada 29. martā ordinēts par priesteri
- * 1951.–1991. gadā strādājis dažādās draudzēs Latvijā
- * 1966.–1986. gadā bijis pasniedzējs Rīgas katoļu garīgajā seminārā
- * 1979.–1984. gadā veicis ģenerālvikāra pienākumus Rīgas metropolijas kūrijā
- * 1991. gadā pāvests viņu iecēlis par Rīgas arhibīskapu metropolītu
- * 1998. gadā atteicies no Triju Zvaigžņu ordeņa
- * 1998. gadā pāvests aizklāti viņu iecēlis par kardinālu
- * 2001. gadā nominēts par kardinālu
- * Piedalījies konkordāta sagatavošanā starp Latviju un Svēto krēslu

* Var runāt latviešu, krievu, poļu, lietuviešu, vācu un latīņu valodā

Trumpis nākotnei

Pēteris BANKOVSKIS, Latvijas Kultūras fonda valdes priekšsēdētājs, kopā ar Pujatu darbojas Iekšlietu ministrijas Sabiedrības konsultatīvajā padomē

Konsultatīvajā padomē neiznāk bieži satikties. Pujats, tāpat kā citi padomes locekļi, piedalās diskusijās, izsaka un aizstāv savu viedokli par sabiedrības drošību, noziedzības mazināšanu.

Bet noteikti jāizceļ tas, kas viņš būs. Visai Latvijai Pujata iecelšana kardināla kārtā ir ļoti, ļoti nozīmīga, protams, arī kultūras dzīvē tas ir notikums.

Tagad arī no Latvijas būs cilvēks augstajā kardinālu rangā.

Var patikt vai ne, bet Vatikānam ir būtiska loma pasaulē.

Ar Pujata iecelšanu kardinālu kārtā tagad arī Latvija būs tuvāk šiem procesiem. Tā bija kardināla Juliāna Vaivoda laikos, tā, ceru, būs arī tagad.

Vadonis

Natans BARKĀNS, Latvijas un Rīgas galvenais rabīns

Manās acīs viņš ir lielisks, garīgs cilvēks, labs vadonis. Jāatzīst arī, ka Jānis Pujats ir ļoti daudz laba darījis gan savas tautas, gan tēvzemes, gan savas garīgās kopienas labā. Viņš tiešām rūpējas par savējiem. Ar viņu ir viegli strādāt, Reliģijas lietu padomē reizēm sanākam kopā un pārrunājam svarīgus jautājumus. Pujats vienmēr ir aktīvs.

Kā vērtēju to, ka viņš atteicās no Triju Zvaigžņu ordeņa? Tas ir katra paša cilvēka ziņā. Es gan ļoti lepojos, ka man ir šis ordenis, tas man bija ļoti liels gods. Bet Pujatam vēlos nodot sirsnīgus sveicienus sakarā ar iecelšanu kardinālu kārtā.

Vienkāršs mieltājs

Priesteris Paskals M. JERUMANIS, Jaunā katoliskās baznīcas katehisma tulkošanas

komisijas vadītājs

Ārēji viņš varbūt šķiet ļoti nopietns, cilvēki var izjust distanci, īpaši redzot viņu baznīcā, kad garīdznieki ģērbti liturģiskajos tērpos un vada dievkalpojumus. Bet, iepazīstot Pujata kungu, redzams, ka viņš ir ļoti vienkāršs, pazemīgs un atklāts cilvēks, izceļas ar sirsnību. Pie viņa no ielas pat nāk cilvēki un prasa naudu. Ja Pujatam ir, viņš iedod kādu ziedojumu.

Pujatu neieskauj daudzi sekretāri, bez kādām ceremonijām var tikt pie viņa un prasīt palīdzību. Es domāju, ka tas ir diezgan smagi – pašam atbildēt arī uz visiem telefona zvaniem, bet arhibīskaps tā ir pieradis strādāt. Vai katrs ticīgais var aiziet aprunāties.

Viņš runā kā tēvs. Tas ir zīmīgi, jo arī kardināla goda sakarā viņš saka: labāk strādātu kā vienkāršs priesteris, pat nedomājis, ka kļūs par bīskapu.

Ir labi, ka viņš netiecas pēc šāda goda, sak, nu gan es kaut kas esmu! Viņš nedzenas pēc slavas. Arī savu 70 gadu jubileju nevēlējās svinēt, lai viņa personu pārāk neizceltu. Bet nāca valdības vīri, viņus vajadzēja pieņemt.

Pazinu viņu arī pirms tam, kad Pujata kungu iecēla bīskapa amatā. Arī tad viņš bija pieejams. Kardināls nav divkosīgs, viņš dzīvo pēc savas pārlicības.

Viņš nekad nepalaidīs mājās viesi, ja nebūs to pacienājis. Pat ja nekā īsti nav vakariņu galdā, viņš iedos pusi savas desas, ielies pusi no piena krūzes. Viņu raksturo arī vienkāršas sarunas pie galda. Viņš ir cilvēks, kas ļoti mīl Latviju, tās tradīcijas, katoļticīgo ieražas, uzskatot to par cēlu mantojumu. Kā cilvēkam viņam negribas, lai labais, kas šie saglabāties, ietu zudumā. Tomēr Pujata kungs ir atvērts visam jaunajam, kas viņam šķiet labs. Piemēram, jauniešu kustības, jauniešu dienu organizēšana – viņš tam ir atvērts.

Labs pagrīdnieks

Valdis MUKTUPĀVELS, etnomuzikologs

Es Jāni Pujatu izjūtu kā peticīgu, stingru, principiālu un labā nozīmē konservatīvu cilvēku. Nav noliedzamas viņa labās organizatora spējas.

Tās jau varēja ievērot deviņdesmitajos gados, kad viņš lieliski pildīja savus pienākumus kā katoļu arhibīskaps; pats redzēju, cik aktīvi viņš darbojās kūrijā.

Man prātā palicis viņa stāstītais par septiņdesmitajos gados pagrīdē organizēto tipogrāfiju. Pujats bija viens no atbildīgajiem par pagrīdes drukātavu, kurā iespieda reliģisku literatūru. Viņš spēja to nosargāt, un Latvijā lūgšanu grāmatas iespieda arī padomju laikā.

Esmu atradis, ka senos reliģiskos tekstos Latvijā minēti etniskie mūzikas instrumenti. Ar katoļu garīdzniekiem to esmu pārrunājis, un viņi principā neiebilst, ka instrumentus varētu izmantot mūsdienās, arī saistībā ar reliģiju. Esmu ievērojis, ka katoļu aprindās, katoliskās tradīcijas zemēs attieksme pret tradicionālo kultūru ir pozitīva. Arī Pujata kungs ciena tautas tradicionālās vērtības – tas mums ir kopējs.